

Súd: Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka: 7Nt/67/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6123011101
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Barbora Hollá Sopková
ECLI: ECLI:SK:OSBB:2024:6123011101.3

Uznesenie

9 7Nt/67/2023

Samosudca Okresného súdu Banská Bystrica JUDr. Barbora Hollá Sopková na verejnom zasadnutí konanom dňa 23. 01. 2024 o návrhu Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica – Kráľová na zmenu spôsobu výkonu trestu odňatia slobody preradením odsúdeného A. B., nar. XX. XX. XXXX v C., do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia, takto

rozhodol:

9 7Nt/67/2023

Podľa § 411 ods. 1 Trestného poriadku v spojení s § 9 ods. 3 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa u odsúdeného A. B., nar. XX. XX. XXXX v C., trvale bydliskom Mesto Prešov, toho času Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica – Kráľová, mení spôsob výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Košice I sp. zn. 1T/40/2018 zo dňa 22. 09. 2021 v trvaní 3 (troch) rokov so zaradením na výkon trestu do ústavu so stredným stupňom stráženia tak, že tento uložený trest bude ďalej vykonávať v ústave na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia.

odôvodnenie:

9 7Nt/67/2023

Odsúdený Eugen Duna aktuálne vykonáva trest odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Košice I sp. zn. 1T/40/2018 zo dňa 22. 09. 2021 v trvaní 3 (troch) rokov so zaradením na výkon trestu do ústavu so stredným stupňom stráženia.

Dňa 06. 11. 2024 bol súdu doručený návrh riaditeľa Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica – Kráľová na zmenu spôsobu výkonu trestu odňatia slobody preradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia. Súčasťou návrhu bolo hodnotenie odsúdeného, z ktorého vyplýva, že odsúdený dňa 28. 03. 2022 nastúpil výkon väzby zo slobody predvedením do Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Prešov. Počas pobytu v uvedenom ústave bol v jeho správaní, plnení základných povinností ako i dodržiavaní právnych noriem zaznamenaný jeden nedostatok – nevhodné správanie voči príslušníkovi zboru, ktorý bol vyriešený pohovorom. Počas pobytu v uvedenom ústave disciplinárne odmenený ani potrestaný nebol. V ústave na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica – Kráľová sa nachádza od 10. 05. 2022. V rámci vnútornej diferenciacie bol umiestnený do ubytovne s „C“ diferenciacnou skupinou, kde adaptácia na podmienky výkonu trestu odňatia slobody prebehla bez výrazných nedostatkov. Spočiatku bolo vystupovanie ako aj správanie odsúdeného na požadovanej úrovni, príkazy a nariadenia väzenského personálu

plnil a rešpektoval, v dodržiavaní právnych noriem a predpisov platiacich vo výkone trestu odňatia slobody neboli zaznamenané nedostatky. Na základe plnenia stanoveného programu zaobchádzania mu bola dňa 04. 10. 2022 zmenená (zmiernená) diferenciacná skupina z „C“ na „B“. Vystupovanie a správanie menovaného v ubytovni s „B“ diferenciacnou skupinou bolo po uvedenej zmene na požadovanej úrovni, príkazy a nariadenia väzenského personálu plnil, interpersonálnej oblasti vo vzťahu k spolu odsúdeným problémy neboli zaznamenané, čistotu a poriadok v osobných veciach dodržiaval. Neskôr však došlo zo strany odsúdeného k zmene správania, opakovane dochádzalo k porušovaniu právnych noriem a predpisov platiacich v podmienkach výkonu trestu odňatia slobody, za čo mu boli ukladané disciplinárne tresty (fyzické a verbálne konflikty v societe spoluodsúdených). Na základe neplnenia stanoveného programu zaobchádzania mu bola dňa 18. 04. 2023 zmenená (sprísnená) diferenciacná skupina z „B“ na „C“. Ani po sprísnení diferenciacnej skupiny nedošlo ku korekcii jeho prístupu k plneniu svojich povinností. Správanie a vystupovanie odsúdeného voči príslušníkom zboru aj spoluodsúdeným nebolo na požadovanej úrovni. odsúdený svojím správaním opakovane porušoval právne normy a predpisy platiace vo výkone trestu a previnenia mali stúpajúcu závažnosť. Opakovane sa dostával do konfliktných situácií, ktoré neraz vyústili do verbálnych a fyzických atakov zo spoluodsúdenými. Porušovanie ústavného poriadku zo strany odsúdeného, ako aj odmietanie plnenia povinností sa prejavuje najmä vo vyhrotených interpersonálnych konfliktoch s personálom ústavu, kde reaguje impulzívne a v jednom prípade dokonca roztrhal písomnosti pedagóga v kancelárii. Z uvedených dôvodov a celkového pôsobenia na iných odsúdených v rozpore s účelom výkonu trestu bol dňa 20. 10. 2023 umiestnený do oddielu s bezpečnostným režimom. Odsúdený má sklony k manipulácii s okolím pri dosahovaní svojich cieľov, aby bolo vyhovené jeho požiadavkám, pričom primárnou motiváciou je snaha vyhnúť sa trestu či dosiahnuť určitý profit, prípadne len tendencia upútať na seba pozornosť. V záťažových situáciách reaguje neprimerane a má agresívne vystupovanie. Pri konfrontácii si nepripúšťa svoj podiel viny, má ambivalentný postoj a vinu má tendenciu zvaľovať na okolie a okolnosti. Napriek cielenému individuálnemu prístupu personálu odsúdený nie je schopný korigovať svoje správanie požadovaným smerom a stal sa rezistentným voči aplikovaným metódam zaobchádzania. Má snahu dôsledky svojho vlastného správania prispôsobovať si svojím vlastným pravidlám. Uložené disciplinárne tresty u odsúdeného nemajú žiadny edukačný efekt a miznú sa účinku. Počas výkonu trestu odňatia slobody je doteraz celkovo sedemkrát disciplinárne potrestaný. Disciplinárne odmenený je raz, a to pochvalou zo dňa 22. 09. 2022 za pozitívne výsledky dosahované pri plnení aktivít súvisiacich so všeobecným rozvojom osobnosti odsúdeného. Počas doterajšieho výkonu trestu odsúdený nebol pracovne zaradený z dôvodu nedostatku jemu vhodných pracovných príležitostí. Ako pracovne nezaradený sa v prípade potreby zapája do činnosti pre všeobecný rozvoj osobnosti odsúdeného, ktoré sú zamerané na udržiavanie poriadku a čistoty v izbe. Svoj voľný čas trávi sledovaním televízneho vysielania, počúva rozhlasové vysielanie, číta. O akcie organizované odsúdenými v ubytovni záujem prejavil (kocky, žolík, poker, hod šípkami na terč). Do aktivít usporiadaných v rámci kultúrno-osvetovej činnosti sa zapojil, zúčastnil sa koncertu rómskych piesní a koncertu gitarového virtuóza B. D.. Svoj voľný čas trávi v rámci možností pomerne zmysluplným spôsobom. Kontakt počas výkonu trestu udržiava so súrodencami a svojou družkou E. F. formou telefonovania, balíkov, korešpondencie ako aj návštev a videonávštev. Korešpondenčný kontakt má aj s matkou G.. Záverom možno konštatovať, že odsúdený má záujem na spevňovaní extramurálnych vzťahov. Celkovo možno konštatovať, že odsúdený neparticipuje na plnení programu zaobchádzania. V nedostatočnej miere si uvedomuje závažnosť svojho konania a správania, ktorého výsledkom je porušovanie právnych noriem a predpisov platiacich vo výkone trestu odňatia slobody. V emočne vypätých situáciách sa správa drzo, reaguje útočne, pri argumentáciách zo strany odborného personálu reaguje konfrontačne, neakceptuje zdôvodnenia.

Pretože výkon trestu odňatia slobody v podmienkach stredného stupňa stráženia neplní svoj účel, bolo navrhnuté preradenie odsúdeného A. B. na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia.

Súd vo veci určil termín verejného na deň 22. 12. 2023, v ktorom ale súd o návrhu nerozhodol, pretože odsúdený oznámil (napriek včasnému doručeniu predvolania na verejné zasadnutie), že žiada o ustanovenie obhajcu z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov, o čom súd upovedomil až po prečítaní návrhu riaditeľa ústavu. Uviedol, že má voči návrhu nejaké námietky, nemal sa možnosť brániť voči rozhodnutiu o uložení disciplinárneho trestu. Posledný disciplinárny trest dňa 10. 10. 2023 mu bol uložený nedôvodne. Vykonával len svoje práva, ktorému umožňuje zákon o výkone trestu odňatia slobody. Keďže mu nebolo umožnené sa brániť, disciplinárny trest mu bol uložený nezákonne. Súd odsúdeného poučil o jeho práve na obhajcu, o dôvodoch povinnej obhajoby. Zároveň ho súd upozornil,

že na ďalšom verejnom zasadnutí už nebude znova čítaný návrh riaditeľa ústavu, ale bude sa môcť odsúdený k nemu vyjadriť za prítomnosti ustanoveného obhajcu.

Dňa 16. 01. 2024 bolo súdu doručené podanie odsúdeného, z ktorého vyplýva, že žiada o pripojenie kompletného spisového materiálu Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica – Kráľová o uložení disciplinárneho trestu zo dňa 10. 10. 2023 pod č. XXXXXXXX-X/XXXX-XX, ktorý jednoznačne preukazuje, že v disciplinárnom konaní mu bolo znemožnené vykonávať práva odsúdeného, a to aj napriek tomu, že toto právo mu patrí v zmysle zákona o výkone trestu odňatia slobody. O odvolaní voči rozhodnutiu o uložení disciplinárneho trestu sa má rozhodnúť písomne, ak o to odsúdený požiada, čo sa v jeho prípade nestalo. O uložení disciplinárneho trestu nemal absolútne žiadnu vedomosť. C. H. I. F. mu hrubo porušil jeho práva na obhajobu, keďže úmysel nebránil uplatňovať odsúdenému jeho práva. Také konanie považuje za neprípustné a to rovnako aj so strany odvolacieho orgánu. Voči rozhodnutiu si podal odvolanie, no len prostredníctvom ďalšieho pedagóga sa dozvedel, že mu odvolanie bolo zamietnuté. Žiadal aj o jeho písomné vyhotovenie, čo mu bolo tiež odmietnuté. Počas celého konania od uloženia disciplinárneho trestu až po odvolanie bolo v konaní postupované nezákonne a boli porušované jeho práva. Nie je pravdivé ani tvrdenie, že sa mal odmietnuť vyjadriť. Nestotožnil sa ani z argumentáciou súdu na verejnom zasadnutí, kedy súd uviedol, že sa návrhom riaditeľa na ďalšom verejnom zasadnutí už nebude zaoberať. Má právo sa k návrhu vyjadriť a brániť sa, navrhovať dôkazy.

Súd vo veci určil ďalší termín verejného zasadnutia na deň 23. 01. 2024, na ktorom vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi a vypočul aj odsúdeného. Oboznámil aj s disciplinárnym spisom Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica – Kráľová pod č. XXXXXXXX-X/XXXX-XX.

Súd na úvod odsúdeného upozornil na tú skutočnosť, že jeho tvrdenie v podaní doručenom súdu dňa 16. 01. 2024 o tom, že sa už nebude zaoberať návrhom riaditeľa, je nepravdivé. Súd na predchádzajúcom verejnom zasadnutí uviedol, že návrh riaditeľa nebude znova čítať, teda s ním oboznamovať. Odsúdený požadoval od súdu vysvetlenie k tomu, že mal uviesť klamlivé informácie, pretože namieta, že by také niečo napísal. Vychádzal len z toho, čo počul. Súd mu znova vysvetlil, že na predchádzajúcom verejnom zasadnutí v celom rozsahu oboznámil s návrhom riaditeľa ústavu jeho prečítaním. Keď odsúdený požiadal o ustanovenie obhajcu, súd ho len upozornil, že návrh znova čítať nebude, ale odsúdený bude mať možnosť sa k nemu za prítomnosti obhajcu vyjadriť. Odsúdený znova žiadal vysvetlenie. Súd ho následne opakovane vyzýval, aby sa k návrhu vyjadril, čo urobil až po intervencii obhajcu.

Odsúdený na verejnom zasadnutí uviedol, že s návrhom riaditeľa nesúhlasí. Tento považuje za vykonštruovaný a sú v ňom uvedené nepravdivé informácie, pretože si nie vedomý, že by sa dopustil siedmich disciplinárnych previnení. Tresty mu boli ukladané úmyselne zo strany väzenského personálu len preto, že uplatňoval svoje práva. Chránil aj práva slabších, postavil sa za nich. Naštudoval si zákon o výkone trestu odňatia slobody, a teda vedel, čo má robiť. Keby to neurobil, nevedel by sa brániť. Vie, že sa mal právo vyjadriť k uloženiu disciplinárneho trestu dňa 10. 10. 2023. On sa však vyjadriť nemohol. Pán pedagóg F. mu účelovo upieral uplatňovanie jeho práv. Následne podal odvolanie a o jeho výsledku bol tiež upovedomený len prostredníctvom pedagóga oznámením, že jeho odvolanie bolo zamietnuté bez ďalšieho špecifického odôvodnenia. Domnieva sa, že zo strany pedagogického personálu nebolo nič preskúmané. A to len s cieľom podania návrhu na jeho preradenie do ústavu s maximálnym stupňom stráženia. Odkedy nastúpil do Kráľovej (asi v roku 2020, 2022), bol za dobré správanie a výkon služby preradený z diferenciačnej skupiny „C“ do „B“. Potom, čoho väzeň vyprovokoval správaním, upozornil ho, aby si ho nevšímal, lebo má záujem ísť do minimálneho stupňa stráženia. Na také správanie spoluväzňa upozornil aj pedagóga, ktorý bol povinný urobiť také opatrenia, aby ku konaniu spoluväzňa nedochádzalo. Čo sa týka toho spoluväzňa, tak mu dal facku. Nikoho bezdôvodne nenapadol, len sa bránil, pretože bol napadnutý. Nenechá sa len tak napadnúť a jeho konanie bolo v sebaobrane, keďže sa bránil, bol napadnutý a príslušníci si neplnili svoje povinnosti, hoci na to upozornil. Nie je problémový, problémom sa vyhýba. Zo strany vedenia ústavu je nepochopený, vychádzajú z toho, že už v minulosti bol vo výkone trestu odňatia slobody a že ho poznajú, ale on sa zmenil. Nie je taký ako v predchádzajúcich odsúdeniach, lebo už má ženu a deti. Keď sa príde za personálom sťažovať niekto iný, vypočujú ho ale, keď príde za personálom on, nič neurobia. Žiadal aj o zaradenie do práce, ale stále mu ju odmietajú dať, že nie je miesto. Taký postup vo vzťahu k jeho osobe považuje za zaujatý len preto, že sa domáha svojich práv. Hlásil aj mená dvoch ďalších väzňov, ktorí sa obohacujú na úkor iného väzňa, ktorý dostáva invalidný dôchodok. Doplnil k tomu disciplinárnemu trestu, že vraj sa odmietol vyjadriť za prítomnosti inej osoby, čo ale považuje za nelogické, nevzdal by sa svojich práv. Uvedené konanie

považuje za také, ktorého cieľom je preradiť ho. Môže označiť aj ďalších dvoch svedkov, ktorí dokážu, že nič neurobil. Dňa 10. 10. 2023 bol nahlásiť incident, kedy J. K. (väzeň) rušil nočný klud. Iní sa báli, no on to nahlásil. Pedagóg, ktorému to povedal nič neurobil, začal sa smiať. V oddiele s bezpečnostným režimom je nepretržite tri mesiace, pričom sa ničoho nedopustil. správval sa tak, ako sa mal. Aj tak bolo rozhodnuté, že má tam ostať ďalšie tri mesiace, ale on žiadne povinnosti neporušil, takže mal byť z oddielu s bezpečnostným režimom vyradený. Považuje to za porušenie svojich práv, zaobchádza sa s ním neľudsky, ponížujúco a tiež kruto, čo je v rozpore so zákonom. Nie je si vedomý siedmich previnení, problémom sa vyhýbal. V ústave sú aj väzni čo majú 20 alebo 30 trestov, aj závažného charakteru, že sa bilit, že požívali alkohol na pracovisku a títo neboli preradení ani do oddielu s bezpečnostným režimom. on za údajne nevhodné správanie má byť preradení len preto, že sa bránil, a všetko je otočené proti nemu. Zastáva sa slabších.

Trest vykonáva v trvaní 22 mesiacov, na dobu pol roka bol preradený zo skupiny C do B za dobré správanie. Bola mu uložená pochvala. Počas trestu žiadal o zaradenie do práce, ale vraj nie je dost miest.

Vyjadrenie zástupcu považoval za klamstvo a účelové zavádzanie, pretože v ústave je možné pracovať aj v rámci vnútorného pracoviska, kde by mohol byť zaradený. Nie je pravdou, že bol na piatich oddieloch, bol napadnutý opakovane a nemal by byť takto očierňovaný.

Obhajca odsúdeného uviedol, že odsúdený má možno prejav, kedy pôsobí „ukecane“ a možno vybočí v rámci svojho prejavu z hraníc, za ktorými vie už aj nahnevať ale má za to, že toto správanie sa odsúdeného možno vyriešiť v rámci vnútornej diferenciacie ústavu. Disciplinárne tresty sú menej závažného charakteru, ktoré nemôžu mať za následok jeho preradenie do ústavu s maximálnym stupňom strázenia.

Zástupca ústavu trval na podanom návrhu a uviedol, že sa chce vyjadriť k prednesu odsúdeného. Toľko spomínaný pedagóg F. bol jediný, ktorý odsúdeného navrhol preradiť z diferenciačnej skupiny C do skupiny B a navrhol mu udeliť pochvalu. Keď bol odsúdený preradení do skupiny B, bol umiestnený na ubytovniach H3 a H4, kde však opakovane dochádzalo ku konfliktom. V rámci prechodu z B do C skupiny odsúdený zbieral viaceré disciplinárne previnenia a to aj napriek tomu, že mu boli menené ubytovne. Z dôvodov že odsúdený prešiel zo skupiny C do B a následne z B do C, kedy vystriedal aj viaceré ubytovne, bolo mu následne na základe komisie určené, že bude umiestnený v oddiele s bezpečnostným režimom. Sedem disciplinárnych trestov mu nebolo uložených za menej závažné previnenia, pretože okrem toho nadával osočoval či inak urážal príslušníkov. V rámci ústavu je zavedený tzv. izbový systém internátneho typu, ktorý nie je vhodný pre každého väzňa. Je pravdou, že v rámci oddielu s bezpečnostným režimom si odsúdený plní svoje povinnosti, ale je tomu tak práve z dôvodu, že je v cele sám a je vysoký predpoklad, že ak by bol vrátený na ubytovňu, jeho správanie by pokračovalo. V ústave vystriedal celkom 5 ubytovní, bolo mu uložených 7 trestov od piatich rôznych pedagógov, pričom pedagóg F. bol jediný, ktorý mu navrhol uložiť pochvalu. V pedagogickej dokumentácii sú zaznamenané poznatky, ktoré bránia tomu, aby bol odsúdený púšťaný na výkon práce mimo ústav. A čo sa týka tvrdenia, že bráni práva slabších, možno sa ho opýtať, či aj v roku 2018 bránil práva slabších, keď inému odsúdenému spôsobil ťažké ublíženie na zdraví a za ktorý skutok dnes aj vykonáva trest odňatia slobody. Doplnil, že odsúdený prešiel nástupným oddielom, potom ubytovňami H1, H3, H4, odkiaľ išiel naspäť na ubytovňu H1, potom na G3, znova naspäť na H1 a potom do oddielu s bezpečnostným režimom, teda celkom na piatich ubytovniach/ oddieloch, ak sa nepočíta nástupný oddiel.

Prokurátor súhlasil s podaným návrhom a žiadal mu vyhovieť.

Odsúdený navrhol vykonať dokazovanie výsluchom svedkov L. B. a J. B., ktorí mali potvrdiť, že sa odsúdený dňa 10. októbra 2023 nedopustil žiadneho disciplinárneho trestu. Uvedený návrh odsúdeného súd odmietol z dôvodu že predmetom konania nie je prieskum rozhodnutia o uložení disciplinárneho trestu, ale posudzovanie dôvodnosti alebo nedôvodnosti návrhu riaditeľa ústavu na jeho preradenie do ústavu s maximálnym stupňom strázenia.

Podľa § 411 ods. 1 Trestného poriadku o zmene spôsobu výkonu trestu odňatia slobody rozhoduje na verejnom zasadnutí súd, v ktorého obvode sa trest odňatia slobody vykonáva, na návrh prokurátora, riaditeľa ústavu na výkon trestu odňatia slobody alebo odsúdeného, alebo aj bez takéhoto návrhu. O návrhu rozhodne súd do 60 dní od jeho doručenia.

Podľa § 9 ods. 3 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon č. 475/2005 Z. z.), ak odsúdený porušuje opakovane alebo závažným spôsobom ústavný poriadok, je podozrivý zo spáchania trestného činu počas výkonu trestu, z jeho prípravy alebo pokusu, môže mu súd zmeniť spôsob výkonu trestu preradením do ústavu s vyšším stupňom stráženia.

Po vykonanom dokazovaní súd dospel k záveru, že návrh riaditeľa na zmenu spôsobu doteraz vykonávaného trestu odňatia slobody odsúdeným preradením do vyššieho stupňa stráženia je v celom rozsahu dôvodný.

Z ustanovenia § 9 ods. 3 zákona č. 475/2005 Z. z. je zrejmá možnosť súdu rozhodnúť o zmene spôsobu výkonu trestu odňatia slobody aj v neprospech odsúdeného. Ak odsúdený vo výkone trestu odňatia slobody opakovane (teda minimálne dvakrát) alebo závažným spôsobom (hoci aj raz, no závažne) porušuje ústavný poriadok a pravidlá ním určené pre výkon trestu odňatia slobody, prípadne je aj podozrivý zo spáchania trestného činu vo výkone trestu odňatia slobody, z prípravy alebo pokusu oň, súd môže rozhodnúť o zmene spôsobu výkonu trestu odňatia slobody. Ide o fakultatívne rozhodovanie, ktoré je plne v kompetencii súdu a nie je právne nárokovateľné. V zásade tak prichádza do úvahy rozhodnutie o zmene spôsobu výkonu trestu odňatia slobody z ústavu s minimálnym stupňom stráženia na ústav so stredným stupňom stráženia a tiež aj zmena spôsobu výkonu trestu odňatia slobody z ústavu so stredným stupňom stráženia na ústav s maximálnym stupňom stráženia, pričom táto zmena nie je nijako limitovaná.

Žiada sa uviesť, že odsúdený ani na verejnom zasadnutí, kde mal dostatok priestoru na to, aby sa vyjadril k návrhu riaditeľa ústavu, neuviedol žiadnu okolnosť, ktorá by závery riaditeľa ústavu spochybňovala či preukazovala opak. Zameral sa na tvrdenie, že mu je bránené v uplatňovaní jeho práv (pri disciplinárnom treste), že je s ním zaobchádzané kruto a neľudsky (pri opakovanom umiestnení do oddielu s bezpečnostným režimom) a že sa nemá vedomosť o siedmich previneniach.

Vo svojom písomnom podaní tiež na jednej strane tvrdil, že nemá vedomosť o uložení disciplinárneho trestu zo dňa 10. 10. 2023, zároveň však uviedol, že sa voči rozhodnutiu odvolal.

Z pripojeného spisu Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica – Kráľová č. XXXXXXXX-X/XXXX-XX vyplýva, že dňa 10. 10. 2023 v kancelárii pedagóga v ubytovni H1 došlo k disciplinárnemu previneniu odsúdeného jednak neprimeraným správaním sa k pedagógom, roztrhaním tlačiva (žiadanky) a nadávaním pedagógom. V tlačive oznámenia v mieste, kde sa môže osoba obvinená z disciplinárneho previnenia vyjadriť, nie je vpísaný žiadny údaj, či už vyjadrenie alebo odmietnutie vyjadrenia sa obvinenou osobou. Teda tvrdenie odsúdeného na verejnom zasadnutí, že sa mal odmietnuť vyjadriť, čo by bolo z jeho strany nelogické, keďže si chce uplatňovať svoje práva, nie je pravdivé. V listine označenej ako „Rozhodnutie o uložení disciplinárneho trestu“ (druhá strana) je uvedené, že odsúdený Eugen Duna sa vzdal možnosti podať odvolanie proti rozhodnutiu o uložení disciplinárneho trestu, čo však nie je podpísané jeho podpisom. V pripojenom spise sa tiež nachádza odvolanie napísané odsúdeným, v ktorom je rukou dopísané vyjadrenie pedagóga o tom, že bolo podané v lehote, no z hľadiska odôvodnenia nerozporuje skutočnosti uvádzané v rozhodnutí o uložení disciplinárneho trestu. Následne rozhodnutím o odvolaní bolo toto zamietnuté a bolo potvrdené rozhodnutie o uložení disciplinárneho trestu. V závere tohto dokumentu je uvedené, že sa s rozhodnutím o odvolaní odsúdený oboznámil dňa 24. 10. 2023, pričom odmietol oznámenie rozhodnutia potvrdiť svojím podpisom.

Keďže okresný súd v rámci svojej pôsobnosti nie je oprávnený posudzovať správnosť alebo nesprávnosť postupu ústavu v disciplinárnom konaní, možno len s poukazom na priebeh tohto konania dospieť k záveru, že sú nepravdivé aj ďalšie tvrdenia odsúdeného, podľa ktorých nemohol uplatňovať svoje práva či dokonca ani len nevedel o disciplinárnom konaní. Je zrejmé, že odsúdený bol počas disciplinárneho konania aktívny v uplatňovaní jeho práv, no pasívny pri plnení povinností, kedy ani len nepodpísal, že sa s obsahom písomne vyhotoveného rozhodnutia o odvolaní oboznámil. Rovnako nepravdivé sa ukázalo aj jeho tvrdenie o tom, že nebolo rozhodnutie o odvolaní písomne vyhotovené, pretože v tejto podobe sa nachádza v označenom spise Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica – Kráľová č. XXXXXXXX-X/XXXX-XX.

Taktiež nie je v právomoci súdu skúmať, či odsúdený je umiestňovaný do oddielu s bezpečnostným režimom oprávnene, či je s ním zaobchádzané ľudsky alebo nie, pretože dozor nad výkonom trestu odňatia slobody prináleží prokuratúre.

Preto, neberúc do úvahy túto obranu odsúdeného, sa súd zamerával len na skúmanie, či odsúdený svojím správaním porušuje ústavný poriadok a či ide o také závažné správanie, že je alebo nie je možné vyhovieť návrhu na jeho preradenie do ústavu s maximálnym stupňom stráženia.

Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že odsúdený na základe vyššie špecifikovaného rozhodnutia vykonáva trest v ústave na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia. Odsúdený bol z výkonu trestu negatívne hodnotený, o čom svedčí 7 disciplinárnych trestov. Dôvodom opakovaného ukladania disciplinárnych trestov bolo správanie odsúdeného. Postoj odsúdeného k plneniu povinností a rešpektovaniu právnych predpisov vo výkone trestu je celkom ľahostajný, útočný (čo odsúdený prejavil aj na verejnom zasadnutí opakovane, keď spôsob svojej obhajoby a vyjadrovania viedol spôsobom spochybňujúcim postup súdu, spochybňujúcim vyjadrenia zástupcu ústavu tak, že všetko, čo je proti nemu, je klamstvo, je zavádzajúce), bez prejavu rešpektu.

Odsúdený skutočne pozná len svoje práva, ktoré neraz cituje zo zákona o výkone trestu odňatia slobody či Trestného poriadku, no zároveň ignoruje svoje povinnosti, ktoré sa nachádzajú v tých istých právnych predpisoch. Popiera, že sa dopustil nejakého protiprávneho konania, tvrdí, že je bezproblémový, že chráni slabších.

Skutočnosť je však úplne iná, ako to tvrdí. Odsúdený si nevedomuje závažnosť svojho konania a správania sa. Namiesto toho, aby upriamil svoju pozornosť na svoju osobu a skúsil sa zamyslieť nad svojimi negatívnymi vlastnosťami (ktoré má každý človek), prijal ich, pokúsil sa ich zmeniť či minimalizovať, si tieto svoje vlastnosti, ktoré majú vplyv aj na jeho správanie, vôbec nevedomuje, nepripúšťa si ich, no poukazuje na nedostatky druhých (prečo riaditeľ jemu navrhol preradenie, keď má len 7 záznamov (ktorých si navyše ani nie je vedomý), pričom jeho spoluodsúdení majú viac ako 20 alebo 30 a vo vzťahu k nim nebolo začaté konanie o preradení do maximálneho stupňa stráženia). Tvrdí, že sa zo strany riaditeľa ústavu jedná o pomstu za to, že bráni slabších a len uplatňuje svoje práva (vie, že sa má právo vyjadriť, nahlásiť pochybenia iných väzňov a že musia príslušníci ZVJS prijať opatrenia na základe takého nahlásenia), že sa nenechá len tak napadnúť, bráni sa. Vraj ten návrh bol podaný aj preto, lebo je nepochopený zo strany vedenia, sú voči nemu zaujatí, keďže v minulosti bol v ústave, ale on sa zmenil (teraz má ženu a deti). Tvrdí ďalej, že je s ním zaobchádzané kruto a neľudsky, že pedagóg F. nie je ani oprávnený spísať návrh na preradenie, že nemôže byť tak dlho v oddiele s bezpečnostným režimom. Na verejnom zasadnutí tiež oponoval tvrdeniam zástupcu ústavu a to aj napriek tomu, že zástupca pri svojich tvrdeniach vychádzal buď z návrhu alebo zo svojich poznámok.

Odsúdený sa snaží navodiť situáciu, že mu je ubližované, že sú mu upierané práva, že sú voči nemu v ústave zaujatí. Opomína, že vystriedal nielen rôzne vnútorné diferenciačné skupiny, ale aj rôzne ubytovne, pričom (s výnimkou oddielu s bezpečnostným režimom a nástupného oddielu) na každej ubytovni a každej skupine (C, B) porušoval ústavný poriadok. Za dva fyzické konflikty so spoluodsúdeným bol potrestaný v priebehu mesiaca január a február 2023, pričom v tomto kontexte nie je bez významu ani to, že odsúdený aktuálne vykonáva trest odňatia slobody pre prečin ublíženia na zdraví a prečin výtržníctva, ku ktorému skutku došlo v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Košice, kedy Eugen Duna fyzicky napadol iného väzňa tak, že mu úderom pästou spôsobil opuch ľavého líca, zlomeninu sánky vľavo a zlomeninu zuba č. 38 s dobou liečenia najmenej 8 týždňov. Ďalej mal odsúdený aj verbálny konflikt s odsúdeným, hoci na verejnom zasadnutí opakovane tvrdil, že je bezproblémový. Okrem toho sa opakovane neslušne správal a vystupoval voči príslušníkovi zboru a tiež neplnil jeho pokyn. Jeho správanie je popísané aj v pripojenom spise Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica – Kráľová č. XXXXXXXX-X/XXXX-XX. Bez dovolenia vstúpil do kancelárie pedagógov požadujúc od nich plnenie (zmena izby), lebo inak sa bude sťažovať. Hoci sa mu pedagóg snažil vysvetliť postup, odsúdený znervóznel, roztrhal žiadanku a hlasne kričal, nadával a osočoval. Potom agresívne vystúpil aj voči druhému pedagógovi a kýval vztýčeným ukazovákmi s krikom. Nečakal na povolenie opustiť kanceláriu, odišiel bez dovolenia a pri odchode buchol dverami. Na chodbe ubytovne sa naďalej správal hlučne, vyjadroval sa aj na adresu personálu a do kancelárie (opäť bez dovolenia) sa vrátil, aby ešte ďalej urážal pedagógov.

Súd mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že je konfliktný jedinec, ktorý neporušuje svoje povinnosti len, keď je sám v oddiele s bezpečnostným režimom. V kolektíve sa snaží na seba upútať pozornosť, uplatňuje si svoje práva, nie je stotožnený s tým, že zároveň má aj určité povinnosti, tieto ignoruje, nedodržiava ich. Vystupuje agresívne, podráždene. Pri vyslovení opačného názoru (ako je ten jeho) alebo situácii, ktorá mu nevyhovuje, reaguje neprimerane, nepripúšťa si svoju zodpovednosť a svoje zlyhanie. Podľa neho je všetko klamstvo, nie je pravdou to, čo je o ňom uvedené v návrhu. Popiera aj spáchanie skutkov, hoci v spontánnom prednese sám uviedol, že konflikt mal. Za to, čo sa deje jemu, môžu iné osoby, nie on sám. O sebe odsúdený tvrdí, že je bezproblémový, čo je však v rozpore so skutočnosťou.

Doposiaľ uložené tresty, ako aj individuálny prístup k odsúdenému nemali na odsúdeného dostatočne efektívny výchovný vplyv. Odsúdený sa na verejnom zasadnutí snažil o zvrátenie hodnotenia riaditeľa ústavu, no vo vzťahu k jeho správaniu sa nepredložil žiadne doklady, či akýkoľvek iný dôkaz, ktorý by spochybňoval to, že sa počas výkonu trestu nespráva v súlade s normami platnými v podmienkach výkonu trestu, že by neplnil ciele programu zaobchádzania. Naopak je zrejmé, že programu zaobchádzania sa nezúčastňuje, neparticipuje na ňom. To, že nie je pracovne zaradený, by mal rešpektovať, pretože práve ústav je oprávnený rozhodnúť, či odsúdeného je možné zaradiť na pracovisko vonkajšie alebo vnútorné, no z praxe súdu je známe, že tak na vonkajšom, ako aj vnútornom pracovisku odsúdení pracujú v kolektíve a javí sa, že odsúdený A. B. v kolektíve svoje povinnosti nezvláda a správa sa v rozpore s normami platnými v podmienkach výkonu trestu odňatia slobody.

Nie je schopný tolerovať a rešpektovať ani normy platiace v ústave, ani pokyny príslušníkov. V neposlednom rade je nutné reflektovať aj odpis registra trestov a v tejto súvislosti poukázať na skutočnosť, že odsúdený sa nenachádza vo výkone trestu odňatia slobody (a to ani so stredným stupňom stráženia) prvýkrát. Možno teda konštatovať, že podmienky v takomto ústave neboli pre neho dostatočné pre jeho nápravu. Podmienky ústavu so stredným stupňom stráženia teda nie sú pre neho neznáme, a to aj čo sa týka rozsahu povinností, ktoré sa od odsúdeného vyžadujú. Dokonca neznáme pre neho nie sú ani podmienky platiace v ústave s maximálnym stupňom stráženia, kde sa nachádzal po tom, čo odsúdenie Okresným súdom Žilina pod sp. zn. 22T/97/2016 tiež nezvládol vykonať v ústave so stredným stupňom stráženia a necelý polrok trest vykonával v najprísnejšom stupni stráženia.

Počas svojich prednesov odsúdený cielil na subjektívne nezrovnalosti v hodnotení riaditeľa ústavu, no nijako sa nevyjadril a ani nepreukázal snahu o svoje pozitívne správanie sa v podmienkach výkonu, snahu o naplnenie účelu trestu, či sebareflexiu a snahu o nápravu. V rámci vnútornej diferenciacie ústavu bol zaradený do najprísnejšej – „C“ diferenciacnej skupiny, ktorá je zameraná predovšetkým na dodržiavanie ústavného poriadku a je považovaná za prísnejšiu diferenciacnú skupinu (predchádzajú jej skupiny „A“ a „B“ ako miernejšie). Len raz si vytvoril podmienky na zmenu (zmiernenie) diferenciacnej skupiny na „B“, kde neplnil program zaobchádzania a nedokázal sa zmeniť, práve naopak jeho správanie malo stúpajúcu závažnosť. Zbavovanie sa zodpovednosti za svoje konanie poukazovaním na nedostatky iných je tiež prejavom nerešpektovania a neplnenia programu zaobchádzania, ako bol individualizovaný pri nástupe odsúdeného do výkonu trestu.

Námietka odsúdeného ohľadom spochybňovania disciplinárnych trestov, ktoré mu boli uložené nedôvodne, nie je v tejto trestnej veci opodstatnená. Súd nemá právomoc posúdiť dôvodnosť uložených disciplinárnych trestov. Súd pre úplnosť opätovne uvádza, že dozor nad zachovávaním zákonnosti v ústave na výkon trestu patrí do právomoci prokuratúry či v niektorých prípadoch súdov (avšak nie v prejednávanej veci – v konaní o zmene vonkajšej diferenciacie výkonu trestu).

Prihliadnuc na zistený skutkový a právny stav prejednávanej veci súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti rozhodnutia.

Poučenie:

9 7Nt/67/2023

Proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť, ktorú možno podať do troch pracovných dní od vyhlásenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Banskej Bystrici. Sťažnosť má odkladný účinok.